

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΠΡΟΣ : Πίνακας Διανομής

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

Διεύθυνση: Αιγάλεω 5 και Κάστορος

Πειραιάς - Τ.Κ. 18545

Πληροφορίες : Ρίζου Στέλλα _ Παναγιωτακάκη Παναγιώτα

Τηλέφωνο : 2131602607 _ 604

Τηλεομοιοτυπία: 2131602606

Ηλεκτρονική διεύθυνση: daok.p@patt.gov.gr

ΘΕΜΑ: Ενημέρωση για την παρουσία του Μικρού Σκαθαριού Κυψέλης των μελισσών.

Σχετικό: η με αριθμό πρωτοκόλλου Υπουργική Απόφαση 1459/152473 για την Εφαρμογή προγράμματος στοχευμένης επιτήρησης και έγκαιρης ανίχνευσης του μικρού σκαθαριού της κυψέλης για την υλοποίηση της δράσης 2.1 «Εχθροί και Ασθένειες Μελισσών» στο πλαίσιο του προγράμματος για τη βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων της μελισσοκομίας.

Προκειμένου να αποφευχθεί η είσοδος του Μικρού Σκαθαριού της Κυψέλης των μελισσών (*Aethina tumida*) στη χώρα μας ώστε να προληφθούν οι οικονομικές επιπτώσεις από την παρουσία του στις κυψέλες (καταστροφή των κυψελών, ζυμωμένο μέλι...) και από τη λήψη των υποχρεωτικών μέτρων αντιμετώπισης (καταστροφή των αποικιών, απαγόρευση και περιορισμοί στις μετακινήσεις) θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για τα εξής:

1. Το Μικρό Σκαθάρι της Κυψέλης των μελισσών (*Aethina tumida*) προέρχεται από την υποσαχάρια Αφρική, όπου δεν αποτελεί απειλή για τις τοπικές φυλές μελισσών. Παρασιτεί στις κυψέλες τρεφόμενο με γύρη, μέλι, κεριά και γόνου, αλλά και με διάφορα φρούτα. Έχει εξαπλωθεί σε πολλές περιοχές στον κόσμο όπως στην Αυστραλία και την Αμερική, αλλά και στη Βόρεια Αφρική (Αίγυπτο).
2. Στην Ελλάδα δεν έχει αναφερθεί η παρουσία του.
3. Τον Σεπτέμβριο του 2014 ανιχνεύτηκε στη Νότια Ιταλία. Η εμφάνισή του περιορίζεται στην Καλαβρία και στη Σικελία στις οποίες ισχύουν περιοριστικά μέτρα (Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2019/1399). Η αποστολή μελισσών, βομβίνων, μη επεξεργασμένων μελισσοκομικών υποπροϊόντων, μελισσοκομικού εξοπλισμού και κηρηθρών με μέλι, που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση, απαγορεύεται από τις μολυσμένες περιοχές.
4. Οι κανονισμοί που αφορούν τις εισαγωγές και τα μέτρα προστασίας είναι η κύρια άμυνα ενάντια στην εκ νέου εισαγωγή και εξάπλωση του Μικρού Σκαθαριού της Κυψέλης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι συνεπώς ζωτικό ο κάθε μελισσοκόμος να σέβεται τη

νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να επιθεωρεί τακτικά τις αποικίες του για την παρουσία του Μικρού Σκαθαριού της Κυψέλης.

5. Η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαγορεύει πλέον (με εξαίρεση τη Νέα Ζηλανδία) τις εισαγωγές μελισσοδεμάτων ή αποικιών από Τρίτες Χώρες. Επιτρέπεται η εισαγωγή βασιλισσών μελισσών από έναν πολύ περιορισμένο αριθμό χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 206/2010).
6. Το Μικρό Σκαθάρι της Κυψέλης είναι παρασιτικό νόσημα υποχρεωτικής δήλωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχει νομική απαίτηση για οποιαδήποτε επιβεβαίωση του Μικρού Σκαθαριού της Κυψέλης. Συνεπώς, οι μελισσοκόμοι είναι υποχρεωμένοι από τον νόμο να κοινοποιούν κάθε ύποπτο εύρημα.
7. Το *Aethina tumida* μπορεί να έχει πολλές γενεές ανά έτος (1-6) ανάλογα με τις περιβαλλοντικές συνθήκες. Το γονιμοποιημένο θηλυκό γεννά αυγά (1.5 x 0.25 mm) σε συστάδες π.χ. σε ρωγμές στο ξύλο στην κυψέλη ή απευθείας στα κελιά γόνου των μελισσών. Τα θηλυκά μπορούν κατά τη διάρκεια της ζωής τους να γεννήσουν χίλια έως δυο χιλιάδες αυγά στην κυψέλη. Το στάδιο της προνύμφης διαρκεί 10-16 ημέρες. Οι προνύμφες είναι παμφάγες και τρώνε γόνου, γύρη και μέλι. Η ώριμη προνύμφη γίνεται νύμφη μετά από 15-60 ημέρες. Η νυμφοποίηση πραγματοποιείται στο έδαφος εκτός κυψέλης, συνήθως σε βάθος 1cm - 3cm και εντός ακτίνας 20 m από αυτήν. Σπάνια οι προνύμφες μπορούν να συρθούν 20cm για να βρουν κατάλληλο έδαφος. Μαλακά και υγρά εδάφη καθώς και θερμοκρασίες άνω των 10°C είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση του βιολογικού τους κύκλου αν και το σκαθάρι μπορεί να επιβιώσει σε χαμηλότερες θερμοκρασίες εδάφους για βραχύ χρονικό διάστημα (<3 εβδομάδες). Ενήλικα σκαθάρια συνήθως αναδύονται μετά από 3-4 εβδομάδες, αλλά μπορούν να εμφανιστούν ανά πάσα στιγμή ανάμεσα στην 8^η και 84^η ημέρα ανάλογα με την θερμοκρασία. Τα ενήλικα σκαθάρια μπορούν να πετάξουν τουλάχιστον 10km για να προσβάλλουν νέες αποικίες. Μπορούν επίσης να επιβιώσουν έως και 9 ημέρες χωρίς φαγητό ή νερό, 50 μέρες σε χρησιμοποιημένη κηρήθρα και αρκετούς μήνες σε ώριμα ή σάπια φρούτα.
8. Η εξάπλωση του Μικρού Σκαθαριού της Κυψέλης προκύπτει φυσιολογικά ως επακόλουθο της ικανότητας πτήσης του. Η εξάπλωση ενισχύεται από τη διακίνηση μελισσοδεμάτων, αποικιών μελισσών, πλαισίων κηρήθρας με μέλι, κεριού ή μελισσοκομικού εξοπλισμού **μεταξύ των μελισσοκόμων**. Μεταφορές χώματος, φρούτων και εναλλακτικών ξενιστών (π.χ. βομβίνιοι) μπορούν επίσης να αποτελέσουν δρόμους εισαγωγής του σκαθαριού.

Οι μελισσοκόμοι της χώρας είτε επαγγελματίες είτε ερασιτέχνες οφείλουν:

1. Να **καταγραφούν** στο εθνικό μελισσοκομικό μητρώο. Όταν είναι άγνωστες οι θέσεις των μελισσοκομείων και των αποικιών που κινδυνεύουν να προσβληθούν από το Μικρό Σκαθάρι της Κυψέλης, τότε σε περίπτωση εισαγωγής του σκαθαριού διακυβεύεται η πιθανή έγκαιρη ανίχνευση και εξάλειψή του ή ακόμα και η μακροπρόθεσμη διαχείρισή του.

2. Να **επιβλέπουν για ζημιές** στις αποικίες: Το σκαθάρι μπορεί να πολλαπλασιαστεί σε μεγάλους αριθμούς στις προσβεβλημένες αποικίες όπου τρώει γόνο, μέλι και γύρη. Κάτω από ορισμένες συνθήκες, καταστρέφει κηρήθρες και προκαλεί ζημιά στην κηρήθρα και αλλοίωση του μελιού τρεφόμενο από αυτό και αφοδεύοντας σε αυτό. Όταν η προσβολή από το σκαθάρι είναι πολύ υψηλή και ανεξέλεγκτη, τότε καταστρέφεται η αποικία ή το μελισσοσμήνος εγκαταλείπει την κυψέλη. Επειδή είναι πολύ δύσκολο να ανιχνευτεί μικρός αριθμός σκαθαριών, προνυμφών ή αυγών τους μπορεί να χρησιμοποιηθούν διάφορες παγίδες που επιτρέπουν την ανίχνευσή τους. Μια εύχρηστη παγίδα είναι κατασκευασμένη από 4 mm αυλακωτό πλαστικό και τοποθετείται δια μέσου της εισόδου στον πυθμένα της κυψέλης. Τα ενήλικα *A.tumida* θα κρυφτούν από τις μέλισσες μέσα στις σήραγγες του αυλακωτού πλαστικού. Αν δεν υπάρχουν διαθέσιμες παγίδες τότε μπορείτε να αναζητήσετε δυο ευρήματα:

A. Μερικές φορές είναι πιθανό να δείτε ενήλικα σκαθάρια να περιπλανώνται ταχύτατα.

B. Στις χειρότερες περιπτώσεις (δηλ. όταν η προσβολή είναι πολύ βαριά) θα δείτε ζυμωμένο μέλι, δύσοσμο, να ρέει έξω από την είσοδο της κυψέλης ή σκούρα ίχνη, σαν κρούστα, στην εξωτερική επιφάνεια της κυψέλης από τις περιπλανώμενες προνύμφες.

3. Να **ειδοποιούν σε περίπτωση υποψίας**, άμεσα την αρμόδια κτηνιατρική αρχή, η οποία και θα εφαρμόσει προστατευτικά μέτρα και περιορισμούς στις μετακινήσεις όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία. Όλα τα ύποπτα *Aethina tumida* (ενήλικα, προνύμφες ή αυγά) θα πρέπει άμεσα να σταλούν στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για την Υγεία των Μελισσών για ταυτοποίηση.
4. Να **χρησιμοποιούν** σφραγισμένο περιέκτη σε αιθανόλη 70% για να συλλέξουν σκαθάρια, αυγά ή προνύμφες ή να αφήνουν τους περιέκτες με τα σκαθάρια για μια νύχτα στην κατάψυξη μέχρι να αποσταλούν στην κτηνιατρική υπηρεσία.

Επισημαίνουμε ότι είναι καίριας σημασίας να ανιχνευτούν άτυπα σκαθάρια όσο το δυνατόν νωρίτερα. Η πρόληψη αποτελεί το σημαντικότερο μέτρο αντιμετώπισης το οποίο αποβλέπει στην παρεμπόδιση της εισόδου και διασποράς του παθογόνου σκαθαριού στην χώρα μας. Η προστασία της μελισσοπαραγωγής είναι ευθύνη όλων μας και απαιτεί τη συνεργασία των δημόσιων υπηρεσιών με τους ενδιαφερόμενους μελισσοπαραγωγούς.

Τέλος, σας ενημερώνουμε ότι στην ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/animal-production/bees-honey/2346-asthenies-melisson> υπάρχει αναρτημένη η σχετική νομοθεσία για τις ασθένειες των μελισσών ενώ για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση μπορείτε να απευθυνθείτε στην υπηρεσία μας.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

Πίνακας διανομής για ενέργεια και ενημέρωση:

1. Μελισσοκόμοι ΠΕ Πειραιά
2. Σύλλογος Μελισσοκόμων ΠΕ Πειραιά
3. Κέντρο Μελισσοκομίας Πειραιά και Κυκλάδων
4. Ηλεκτρονική ιστοσελίδα Περιφέρειας Αττικής

Πίνακας διανομής για κοινοποίηση:

1. Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη Πειραιά
2. Γραφείο Διευθυντή Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφέρειας Αττικής
3. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων _ Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής _ Διεύθυνση Υγείας των Ζώων

Φωτογραφία 1: ενήλικο σκαθάρι (πηγή: <https://www.cabi.org/isc/datasheet/>)

Φωτογραφία 2: προνύμφες σε κυψέλες (πηγή: <https://www.cabi.org/isc/datasheet/>)

Φωτογραφία 3: ενήλικα σε κυψέλες (πηγή: <https://www.cabi.org/isc/datasheet/>)